

УДК 796.325.012.1.015.84.071.2 – 025.13

Дорошенко Е. Ю.<sup>1</sup>

Олійник М. О.<sup>2</sup>

<sup>1</sup> д-р наук з фіз. виховання та спорту, проф. ЗДМУ

<sup>2</sup> асист. ЗДМУ

### **МОДЕЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ВОЛЕЙБОЛІСТІВ РІЗНОГО АМПЛУА**

Моделювання в якості наукового методу активно використовується в дослідженнях стосовно олімпійського та професійного спорту як складова системи управління підготовкою та змагальною діяльністю спортсменів різного віку, статі, кваліфікації. Проблемні питання моделювання в спорті вищих досягнень викладено в роботах В. Платонова (2015) [3, 4] і Т. Bompa, G. Haff (2009), К. Busko (2012) [6]. Стосовно командних спортивних ігор проблеми моделювання висвітлено в дослідженнях вітчизняних науковців – В. Костюкевича (2016) [2], В. Гамалія, О. Шльонської (2014) [1], Н. Щепотіної (2015) [5].

Метою дослідження є використання раціональних методичних підходів визначити модельні характеристики змагальної діяльності висококваліфікованих волейболістів різного амплуа. Для вирішення мети використано відповідні методи дослідження: аналіз та узагальнення даних наукової літератури і мережі «Internet»; педагогічні спостереження; аналіз змагальної діяльності на основі відеозапису офіційних ігор турніру Світової ліги 2016 року; аналіз офіційних статистичних матеріалів; методи математичної статистики.

Аналіз показників, які були визначені на матеріалах турніру Світової ліги 2016 року, дозволяють констатувати, що найбільші розбіжності модельних характеристик змагальної діяльності у висококваліфікованих волейболістів зафіксовані у гравців амплуа «діагональний». Крім цього, гравці цього амплуа мають найвищі абсолютні показники кількості набраних очок – 20,89 за гру. Достатньо

високі показники зафіксовано у гравців амплуа «догравальник» – 17,56 за гру. За показниками ефективності подачі м'яча в процесі змагальної діяльності у висококваліфікованих волейболістів не зафіксовано істотних відмінностей у гравців різного амплуа. Порівняльний педагогічний аналіз ефективності атакуючих ТТД дозволяє стверджувати, що специфіка змагальної діяльності має істотний вплив на вищезазначені показники. Найвищі показники зафіксовано у гравців амплуа «діагональний» – 18,22 за гру та «догравальник» – 15,56 за гру. Гравці амплуа «центрального блокуючий» при організації атакуючих ТТД значною мірою виконують відволікаючі функції, що істотно позначається на кількісному рівні їх атакуючих ТТД. Гравцям амплуа «розігравач» притаманна принципово інша специфіка змагальної діяльності, яка пов'язана з виконання передачі для нападаючих або обманних ударів. Також були визначені показники ефективності блокування. Виняток складають гравці спеціалізованого захисного амплуа – «ліберо». Педагогічний аналіз даних дозволяє наголосити, що за показниками ефективності блокування найвищі показники зафіксовано у гравців амплуа «центрального блокуючий» – 3,36 за гру. Гравці інших амплуа не мають істотних відмінностей: «діагональний» – 2,11 за гру, «догравальник» – 2,09 за гру, «розігравач» – 2,11 за гру відповідно.

Результати досліджень дозволяють стверджувати, найбільш високі модельні показники змагальної діяльності за показниками кількості набраних очок, ефективності подач і атакуючих техніко-тактичних дій мають гравці амплуа «діагональний» і «догравальник» – 20,89; 2,33; 18,22 і 17,56; 1,77; 15,56 очок за гру відповідно. За показниками ефективності блокування найбільш високі модельні показники зафіксовано у гравців амплуа «центрального блокуючий» – 3,36 очка за гру.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Гамалій В. В. Моделювання нападаючих дій волейболістів високої кваліфікації / В. В. Гамалій, О. Л. Шльонська // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2014. – № 6 (44). – С. 24–29.
2. Костюкевич В. М. Концепція моделювання тренувального процесу спортсменів командних ігрових видів спорту / В. М. Костюкевич // Здоровье, спорт, реабилитация. – 2016. – № 4. – С. 32–38.
3. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учебник [для тренеров]: в 2 кн. / В. Н. Платонов. – К. : Олимпийская литература, 2015. – Кн. 1. – 680 с.
4. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения:

учебник [для тренеров]: в 2 кн. / В. Н. Платонов. – К. : Олимпийская литература, 2015. – Кн. 2. – 752 с.

5. Щепотіна Н. Ю. Модельні характеристики змагальної діяльності волейболісток різної кваліфікації / Н. Ю. Щепотіна // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2015. – № 2. – С. 80–85.

6. Busko K. Changes of power-velocity relationship in female volleyball players during an annual training cycle / K. Busko // World academy of science, engineering and technology. – 2012. – Vol. 66. – P. 984–986.